

VNS 12/2025 vp
Puheenjohtaja Hanna Halmeenpää
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Kirjallinen asiantuntijalausunto
YmV 21.4.2026

Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko

Selonteko kuvaa maaseudun nykytilaa ja muutostekijöitä, esittää pitkän aikavälin kansallisen maaseutuvisio ja tavoitetilan 2040 sekä poikkihallinnolliset tavoite- ja kehittämissuosituks. Esitykset ovat kannatettavia. Taloutta uudistavan, kestävästi elinvoimaisen ja tulevaisuuteen uskovan maaseudun rakentuminen vaatii johdonmukaista ja yksituumaista politiikkaa, jossa kaikki sidosryhmät ovat mukana.

Maaseudulla elämiseen liittyy vahvasti kokemus hyvästä elämästä, joka rakentuu luontoyhteyden ja paikallisen yhteisöllisyyden ympärille. Luonnon läheisyydellä ja ihmisten luontosuhteella on tutkitusti merkitystä hyvinvoinnille. Luonnonsuojeluliitto pitää myös tärkeänä huomiota maaseudun kevyen liikenteen väylien ja retkeilyreittien - tai niiden puuttumisen - vaikutuksesta arjen aktiivisuudelle.

Selonteossa on kuvattu maa- ja metsätalouden rakennemuutosta sekä tärkeä yhteiskunnallista kysymys siitä, miten kestävä ruokajärjestelmän edellytyksiin voidaan vastata. Muutokset maa- ja metsätaloudessa, asuintiheydessä, maankäytössä, luonnonvarojen hyödyntämisessä ja energiatuotannossa mm. muuttavat maisemia. Sillä on merkitystä viihtyisyyteen, kulttuuriperinnön ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseen sekä maaseudun elinvoiman edistämiseen.

Laidunnuksen väheneminen on uhka maisemalle ja perinnebiotoopeille. Syy ei ole ainoastaan karjatilojen väheneminen. Entistä suurempia eläinmääriä kasvatetaan pihatoissa ilman laidunnusta. Selonteossa tulisi nostaa selvemmin esiin luomu-tuotannon edut, joihin muun ohella kuuluvat laidunnuksen hyödyt.

Kolmoiskriisin eli ilmastonmuutoksen, luontokadon ja ympäristön saastumisen muodostama kokonaisuutta on selonteossa käsitelty kiitettävästi. Maaseuduilla on suuri potentiaali ratkaisuille, mutta niiden toteutuminen vaatii johdonmukaista politiikkaa ja oikeudenmukaisia prosesseja, joissa tunnustetaan maaseutujen toimijat ja toimintaympäristöt. Osallisuus, hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuus ovat avainasemassa kolmoiskriisin, kestävyys siirtymän ja bio- ja kiertotalouden onnistuneessa ratkaisussa.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat ja varautuminen tapahtuu pitkälti maaseudulla ja sen elinkeinoissa. Tulvariskit ja sään ääri-ilmiöt kasvavat, uusien lajien leviämiseen ja roudan puuttumiseen on varauduttava. Tie- ja raideverkon kulumisen, kelirikko ja kunnossapito muuttuvat.

Luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen edellyttää monia keinoja vahvistaa luontoarvoja useissa elinympäristöissä. Suurin osa toimista sijoittuu maaseutujen harvaan asutuille alueille ja liittyvät vedenkiertoon ja valuma-alueisiin. Tuloksena odotetaan mm. luonnon sopeutumiskyvyn vahvistuvan ilmastonmuutoksen vaikutuksia kohtaan. Työllisyysvaikutukset maaseudulla voivat olla merkittävät.

Ilman, veden ja maaperän saastuminen edellyttää ratkaisuja niin kaupunkialueilla kuin maaseuduilla. Pintavesien ekologinen tila vaihtelee erinomaisesta huonoon, ja ilmastonmuutos saattaa heikentää vesistöjen tilaa entisestään. Pohjavesialueet ovat monin paikoin osa kriittistä infraa. Vesien tila on merkittävässä yhteydessä maaseutujen veto- ja pitovoimaan, talouteen ja turvallisuuteen.

Energiasiirtymä hiilineutraaliin yhteiskunta sekä kestävyys siirtymä eli luonnonvarojen ylikulutuksen leikkaaminen korostuvat talouden ja geopolitiikan muutosten vuoksi. Omavaraisuuden ja huoltovarmuuden vuoksi energiantuotantoa tulee hajauttaa ja välttää riippuvuutta yhdestä tai muutamasta teknologiasta.

Uusiutuvan energian ja sähköverkkojen rakentamisen ympäristövaikutusten hallinnan kannalta avainasemassa ovat selkeät ohjauskeinot ja varovaisuusperiaate. Sama koskee kaivosteollisuutta, joka sijoittuu ja laajenee valtaosin harvaan asutuilla seuduilla. Huomio kaivostoiminnan aiheuttamista ympäristövaikutuksista olisi hyvä lisätä ja kaivosmineraaliveroa koskeva kirjaus selonteossa tulisi päivittää ajan tasalle.

Biokaasun tuotannon on vähäisyys Suomessa on huomattava epäkohta energiasektorilla ja tämä on selonteossa tuotu selkeästi esille. Esteet biokaasun teknistaloudellisen potentiaalin (jopa 10–11 TWh) rakentumiselle tulisi tehokkaasti poistaa. Muun muassa karjanlantapoikkeaman jatkaminen parhaillaan lausuntokierroksella olevassa fosforiasetuksessa hidastaa biokaasun tuotannon kasvua merkittävästi (Fosforia sisältävien lannoitevalmisteiden ja lannan käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen VN/10692/2026).

Biokaasu on joustavaa, uusiutuvaa kotimaista energiaa, jonka tuotanto edistää ilmastotavoitteita, ravinteiden kierrätystä, vesiensuojelua sekä paikallis- ja aluetaloutta erityisesti maaseudulla. Kuten selonteko toteaa, Suomen on pantava toimeen EU:n sähkömarkkinalainsäädännön mukainen hajautettujen energiayhteisöjen järjestelmä heinäkuuhun 2026 mennessä.

Lisätietoja

- puheenjohtaja Hanna Halmeenpää, p. 050 5644 122, hanna.halmeenpaa@sll.fi